

Datum:
2023-07-04
Diarienummer:
MN-2023-6089

Yttrande

Kommunstyrelsen

Yttrande över remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet om Cirkulär hantering av textil och textilavfall [STK-2023-745]

Miljönämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Promemorian lämnar ett förslag på implementering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG om avfall som innebär att medlemsstaterna ska införa en separat insamling av textil och textilavfall. Medlemsstaterna ska även förebygga avfallsgenerering av textilier. Miljönämnden ställer sig positiv till förslaget men understryker vikten av att insamlingen ska vara fysiskt tillgänglig för hushåll, att krav behöver ställas på minskad klimatpåverkan i samband med transporten av textilavfall och textilåtervinning samt att reparation och återbruk av textilier ska vara tillgängligt som alternativ.

Yttrande

Miljönämnden anser att förslagen i promemorian är positiva och nödvändiga för att kunna följa avfallsdirektivets bestämmelser om separat insamling av textilavfall, minimering av textilavfall samt arbeta proaktivt med återanvändning av textil.

Miljönämnden ser positivt på införandet av separat insamling av textilier. Miljöförvaltningen har genomfört tester inom ramen för olika projekt och testerna visar att många malmöbor har viljan att lämna utsorterade textilier för vidare återbruk och återvinning men att det finns begränsade möjligheter till det idag. Återvinningscentralerna där hushållen kan lämna utsorterade kläder och textilier ligger i Norra hamnen och Bunkeflo. Eftersom återvinningscentralerna ligger långt ifrån hushåll krävs det i många fall bil för att ta sig dit och om hushållen kör bil med fossilt bränsle för att lämna utsorterade textilier riskerar klimatnyttan av återvinningen att gå till spillo.

Att återvinna textilier är positivt för klimat och miljö. En studie som genomförts av IVL som en del av projektet SIPTex visar att en t-shirt i återvunnen bomull, jämfört med en t-shirt i primär bomull endast ger en liten skillnad i koldioxidutsläpp. Däremot ger en t-shirt i återvunnen bomull andra miljönyttor som minskad användning av vatten, minskad övergödning och möjlighet till att använda jordbruksmark där bomull odlas till annat, exempelvis till att odla mat. Samma studie har gjort en jämförelse av en tröja i återvunnen ull och en av primär ull. I detta fall så är tröjan av den återvunna fibern överlägsen den av primär ull i alla klimataspekter, då uppfödning av djur orsakar stora utsläpp av koldioxid.¹

1

Studien visar på vikten av insamling och återvinning av textilier som en viktig del av ett cirkulärt kretslopp, men det är ännu viktigare att se till att det går lätt att lämna plagg till återanvändning samt att reparationer av textilier blir standard i stället för att köpa nyproducerat.

Det är grundläggande att det är rena fraktioner som kommer till textilåtervinningsanläggningarna. För att uppnå rena fraktioner kommer det att, som promemorian föreslår, krävas mycket kommunikation från kommunerna till hushåll och verksamheter med information om att lämna in rena textilier och inte exempelvis trasor med kemikalier. Miljönämnden anser även att när insamlingen av textilier görs bör det finnas möjlighet att lämna textilier till återbruk och återvinning på samma plats. Det är annars troligt att textilier som hade kunnat gå till återbruk hamnar i återvinning och då görs inte samma miljövinst. Det kan vara svårt för hushåll och verksamheter som ska lämna till vidare användning att veta om just deras plagg kan gå till återbruk eller återvinning. Det är viktigt att kommunikationen som syftar till att främja återanvändningen också tar ett helhetsgrepp om textiliers klimatpåverkan och vikten av att gå ifrån 'snabbmode' till mer hållbar konsumtion.

I samband med insamlingen och hanteringen av textilier kommer det att förekomma transport av textilavfallet. Miljönämnden anser att det bör stå i lagtexten att kommuner ska vidta åtgärder för att minska transporternas klimatpåverkan när de ordnar transport av textilierna till textilsorteringsanläggningarna. Till exempel bör kommunerna eller annan ansvarig aktör uppmanas att skicka det insamlade materialet till närmsta anläggning (annars riskeras att textilavfallet blir en handelsvara och skickas långt) och det bör även ställas krav på att fordonet och eventuellt fordonsbränsle går i linje med minskad klimatpåverkan.

I EU-direktivet som promemorian handlar om nämns att återanvändning samt reparationer ska förespråkas, men i promemorian nämns inte att kommunernas kommunikation ska omfatta reparationer, bara återanvändning. Regeringen tog nyligen initiativ till en momshöjning på reparationer av cyklar, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne från 6 till 12 procent. Riksdagen röstade igenom momshöjningen som började gälla den 1 april 2023. I ljuset av bestämmelserna i EU-direktivet är det rimligt att frågan omprövas – att uppmuntra människor och verksamheter till att välja att reparera när det går blir lättare om det går att köpa dessa tjänster till ett fördelaktigt pris. Promemorian skriver en sak om reparationer – att de kan skapa och gynna arbetstillfällen i form av fler skradderier och klädverkstäder. Detta bedömer miljönämnden ska vara en eftersträvt effekt, därför vore det önskvärt med ett resonemang om incitament som kan få fler att välja att reparera.

I promemorian finns en generell konsekvensbeskrivning för kommuner som framför att kommunerna blir skyldiga att se till att textilavfall som är kommunalt avfall samlas in separat från annat avfall. I uttrycket kommunalt avfall ingår inte avfall från grossistverksamheter eller avfall från tillverkning.

Förslaget innebär inte någon reglering av servicenivån. Det blir med andra ord upp till kommunen att bestämma hur insamlingssystemet ska utformas. Det kan för vissa kommuner medföra behov av att ändra avfallstaxan för att finansiera åtgärder för att samla in, transportera och behandla avfallet samt informera. Det innebär även att kommunen som tillsynsmyndighet får ytterligare uppgifter, men dessa bedöms vara begränsade och kan finansieras med tillsynsavgifter.

Miljönämnden gör bedömningen att konsekvensbeskrivningen i promemorian är korrekt och har inget att tillägga.

Ordförande

.....
Sofia Hedén
.....

Nämndsekreterare

.....
Douglas Truedsson
.....